OLTÁSOK ÉS ELLENESEK

Dr. Molnár F. Tamás[a,b]

[a]*PTE ÁOK Orvosi Készségfejlesztő és Innovációs Központ Műveleti Medicina Csoport, Pécs*

[b]*Petz Aladár Egyetemi Oktató Kórház, Sebészeti Tanszék (PTE ÁOK)*

Szt. Sebestyén Mellkassebészeti Részleg, Győr

Időszámítás pedig sokféle létezik, példának okáért az inkáké, a majáké, az egyiptomiaké. Itt a nyüglődő Európában Krisztus születését tekintjük olyan pontnak (amíg ezt az inzultust muszlim testvéreink nagylelkűen elnézik nekünk), amihez az évek tengerében való hánykolódásunk során viszonyítani tudjuk jelenünk és múltunk. Hol van az megírva, hogy a Próféta születése kisebb jelentőségű, mint egy ács fiáé, nem igaz? A marxizmus-leninizmus fűtötte világnézet sok minden más mellett egy elegáns megoldással ebből a zsákutcás helyzetből is kiutat kínált. Egyszerűen időszámításunk előtti és utáni (i. e. és i. u.) évekről kezdett beszélni; messze megelőzve (avagy megelőlegezve?) politikai korrektségben az Öreg Kontinens nyugati felét. Az az apró logikai bukfenc elkerülte ideológiai nevelőink (1949–1989) egyébként szinte mindenre kiterjedő figyelmét, hogy a szóban forgó időpont (amiről azért pontosan tudtuk, hogy az év, amikor megszületett a Jézuska) – előtt is számolták az éveket. Másként ugyanis nem volnának értelmezhetőek az időszámítás előtti kifejezés kerek évei maguk sem.

Boris Johnson (1964–)

A XXI. század első negyedében aztán jött a COVID-19 és – mint akinek megártott a rumos kávé – átrendezte a cukrászdát. A „kovid" vált számosak nagy generációs élményévé, sokszor úgy tájékozódva az időben, hogy valami a COVID-19 előtt történt, vagy azóta. A Nagy Vízválasztó, a XX. században élteknek az első, a második világháború vagy éppen a berlini fal leomlása volt. Ahol pedig vírus van, ott oltás is van: az pedig elképzelhetetlen az oltásellenesség vírusának jelenléte nélkül. Az ostobaság állampolgári jog.

Miközben a pre-COVID időszakban arra a betegségre, amivel nem jutottunk dűlőre és okát sem találtuk, az idiopátiás címkét ragasztottuk (esetleg neurovegetatív komponenssel terhelten, hogy komolyabbnak tűnjünk), a pandémia óta a poszt-COVID a diagnózisok ultimum refugiuma.

A laikus közönség erre fogékony szegmense az oltásban találta meg az oly szükséges ellenségképet. Nagy a tülekedés a „legbizarrabb oltási szövődmény" címért.

1. kérdés:
Ön szerint melyik nem a rovatvezető kitalációja?
a. spontán biológiai nemváltás
b. a hajszín megváltozása, két bizonyított esetben kékről zöldre
c. az emlő jelentős megnövekedése
d. háromnapos vakság

Az oltásszkepticizmus, sőt -ellenesség igazi lendületet akkor kapott, amikor celebek és/vagy valódi teljesítményű példaképek álltak a mozgalom élére. Szomorú az utóbbiak névsora; egyedül a „nem ezért szeretjük őket" fordulattal lehet tompítani a rossz érzést.

2. kérdés:
Az alábbiak közül egy valaki nem állt be a sorba. Ki ő?
a. Dolly Parton
b. Novak Djokovic
c. Eric Clapton
d. Ted Cruz szenátor
e. Ron DeSantis, Florida kormányzója
f. Tucker Carlson, tanácsadó, tévés személyiség
g. Keith Richards

Kevesen emlékeznek már rá, de volt annak valami diszkrét bája, ahogy 2019 és 2022 között pártállásra való tekintet nélkül a Vén Kontinens minden magát valamire tartó politikusa hirtelen immunológiai szakértővé vált.

Ron DeSantis (1978–)

Novak Djokovic (1987–)

Láttuk Macron elnököt, a szépemlékű Angela „Mutti" Merkelt és a felejthetetlen frizurájú Boris Johnsont sajnálatos önbizalommal érvelni a saját érdekkörükben kifejlesztett oltóanyag mellett. A korabeli Fehér Ház-beli reakciókról, a mesés tudatlanság fűtötte gyógymódokról ehelyst nem írnánk, a rovatvezető opportunizmusa okán. Röviden: egy gyáva nyúl. (NB. Ha valakinek még megvan a hazai hivatalos – miniszteriális szintű – terápiás javaslatsora, annak sincs szüksége más szórakoztató olvasmányra. Csak a lélegeztetőgép flottát tudnám feledni…) Reméljük legközelebb óvatosabban viszonyulnak az erre választottak (és nyilván hivatottak) a gyógyszerszekrényhez. Mit nem adnánk egy független hazai post-hoc bizottsági véleményért…

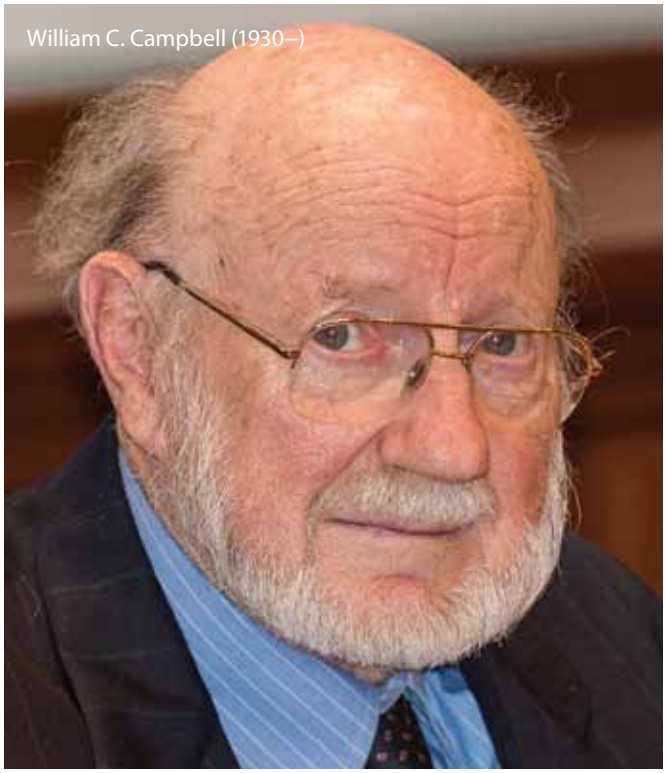
3. kérdés:
Melyek voltak a legelképesztőbb terápiás javaslatok?
a. ivermectin
b. methanol
c. kokain (orrba szippantva, mert ott öli a vírust)
d. kloroform
e. mindegyik, és ezeknél sokkal profibbnak hangzó szerek hosszú listája

Az ivermectin mentségére szolgáljon, hogy egy valóban fontos felfedezés eredménye. Úgyannyira, hogy nemzetközi díjat is kapott.

4. kérdés:
Milyen díjat kapott az ivermectin?
a. Nobel-díjat
b. Booker-díjat
c. Fair Play-díjat
d. Kossuth-díjat
e. Semmelweis-díjat
f. Balassa János-díjat

Tagadhatatlan, hogy egy radikálisan új módszert is felfedezett a nagyközönség a fertőzés terjedésének gátlására: a kézmosást. Természetesen azonnal akadtak versenytársai is a víznek.

5. kérdés:
Melyik volt a kivétel – azaz (legalábbis a rovatvezető tudtával) – nem szerepelt az internet népének ajánlati listáján?
a. vodka
b. ecet
c. rum és tetszés szerinti fehérítőszer titkos keveréke
d. hó

William C. Campbell (1930–)

Mint minden komoly ellenállási mozgalom, az oltásszkeptikusok (hasonlóan a földgömb-kétkedőkhöz, a gravitáció-tagadókhoz és a fényevőkhöz) is szép múlttal (és fényes jövővel) büszkélkedhetnek. Hihetnénk, hogy Jenner 1796-os himlőoltása mindenkit meggyőzött a vakcináció hasznosságáról egy olyan betegség kapcsán, amely évente 4-500 ezer ember, zömmel gyermek életét követelte. Hát nem. A brit oltási törvény (Vaccination Act) 1840-ben, 1853-ban, majd 1871-ben előbb ingyenessé, majd kötelezővé tette azt a gyermekek számára. Országszerte akcióba lendültek az oltásellenes ligák. Tüntetések, sőt lázadások törtek ki (és szerencsére haltak el) Angliában az 1850-es években, a koronához tartozó Kanadában (1880) és az USA-ban (1890). Bostonban az 1905-ös Jacobson vs. Massachusetts per, mely a Legfelsőbb Bíróságig jutott, kimondta az állam jogát a kötelező oltás elrendelésére. 1918-ban, a spanyolnátha idején aztán a kötelező maszkviselés, mint a szabadságjogok lábbal tiprása került a tabloid sajtó címoldalára.

6. kérdés:
Melyik vád nem érte az oltásokat?
a. a himlő elleni oltástól tehenekké változik az alany
b. az oltás méreg
c. az oltás orvos-összeesküvés, mely a doktorok zsebét tömi
d. terjeszti a kommunizmus vírusát

Robert F. Kennedy Jr., az USA egészségügyi minisztere (ugye csak baj van, ha egy kormányban az efféle ügyeknek bársonyszék jár…), akiről túlzás lenne azt állítani, hogy az oltások nagy barátja, felszólította az Annals of Internal Medicine (IF: 15,3 / 2024; Q1) lapot, hogy vonja vissza azt a cikkét [2025;178(10):1369-1377.], melyben cáfolják, hogy az oltóanyaghoz használt anyag autizmust, ADHD-t és hasonló – a gyermeki idegrendszer fejlődési zavarával kapcsolt – kórformákat okoz. A lap ellenáll.

7. kérdés:
Melyik anyagra gyanakszik erősen a miniszter?
a. vas
b. alkohol
c. alumínium
d. réz
e. ezüst
f. arany

MEGOLDÁSOK

1. válasz:

c. Az emlő jelentős megnövekedése – ez a helyes válasz; a többi a rovatvezető ötlete. Az Egyesült Királyságban jelenleg 48 olyan bejelentést vizsgálnak, melyben nők arról panaszkodnak, hogy a COVID oltás után – és persze vélhetően annak következtében – az emlőméretük jelentősen, sőt mi több, zavaróan megnövekedett. Olyan gyarapodással sajnos nem büszkélkedhetnek, mint az a fiatal kanadai hölgy, akinél az oltás után hat hónappal – és szerinte persze annak következtében – a melltartóigény B-ről tripla G-re növekedett. (Forrás: Daily Telegraph 2025.1.15.)

2005-ben a későbbi miniszterelnök, Boris Johnson a Henley választási körzetben a székért küzdve azzal kampányolt, hogy ha valaki a konzervatívokra szavaz (Tory), akkor a feleségének a melle garantáltan megnő. (Figyelem: 2026 nálunk is választási év! A brit konzervatívok azóta megsemmisítő vereséget szenvedtek, a taktikát tehát egyik politikai pártnak sem merjük javasolni.) Az elmúlt évtizedben az emlő formája, mérete és a születési nem közötti – a Homo sapiens megjelenése óta elég szoros – kapcsolat jelentősen meglazult, az ilyesmivel viccelődni illetlenség. A Brit Birodalom magállamában a női öltözőbe, wc-be és börtöncellába való belépéshez már az is elegendő, ha az alsónemű (régies, divatjamúlt kifejezéssel: fehérnemű) effektív tartalmától függetlenül valaki nőnek érzi magát. Tempora mutantur. (Félrefordításban: a tomporok változnak. Oltásmellékhatás lehetne ez is? A lehetőségek tárháza kimeríthetetlen.)

Szolgálati közlemény: A rovatvezető kéri azokat a tisztelt olvasókat, akik ehelyst szexizmust, illetve hímsovinizmust emlegetve hajítanák a lapot a szemétbe (vigyázat, online olvasáskor repül a mobil vagy a laptop is), vegyék figyelembe: a gynaecomastiára vonatkozó szakirodalmat átrágva, a rovatvezető ilyen idézetet nem talált. Talán majd az oltáshoz lehet kapcsolni – de nem akarnék ötleteket adni.

2. válasz:

g. Keith Richards – a szó különös (talán eredeti?) értelmében multi-drog rezisztens Keith Richards nem állt be a tagadók közé. Talán azért, mert életében nem volt még olyan anyag, amire nemet mondott volna.

Akit az oltásellenesség története érdekel, annak jó szívvel tudom ajánlani az alábbi internet helyet:
https://historyofvaccines.org/vaccines-101/misconceptions-about-vaccines/history-anti-vaccination-movements

3. válasz:

e. Mindegyik, sőt több… – Arkagyin Rajkin, a Szovjetunió (RIP) hazánkban is járt, sőt népszerű humoristája főszámának refrénje szerint: „nem báj, váán másik" – mindig van még vadabb verzió. A rovatvezető – sebész, tehát nézzék el neki – szubjektív skálán mért. Nála így a győztes az ivermectin. Tagadhatatlan, hogy befolyásolt a használata ellen felhozott érv finom iróniája: „Ön nem ló. Ne szedjen ivermectint." Ezzel együtt is meg mernék esküdni, hogy számosan – akik túlélték ezt a terápiát is – megingathatatlanok abban a hitükben, hogy enélkül a szer nélkül már halottak lennének.

4. válasz:

a. Nobel-díjat – William C. Campbell 2015-ben kapott megosztott orvosi Nobel-díjat Satoshi Ōmurával együtt a gyűrűsféreg-ellenes szer kifejlesztéséért. (A díj „másik fele" Tu Youyou-t illette [kínaiból vett magyarításomban talán Te Tete?] a malária elleni új terápiáért.) Az ivermectin felfedezése egy golfpályáról vett földmintával kezdődött 1975-ben; negyven évig tartott, de megérte.

A többi felkínált válasz közül még említést érdemel a Balassa János-díj, melyet a rovatvezető 2025-ben kapott meg a mellkassebészeti tevékenységéért (is). Még fontosabb az esztendőben Krasznahorkai László irodalmi Nobel-díja, azonban ennek sajnos semmiféle pulmonológiai aspektusát nem sikerült felfednem azon kívül, hogy némelyek allergiások rá. Az Amega mindenesetre innen gratulál a Mesternek.

5. válasz:

d. A hó valahogy (még) senkinek sem jutott eszébe. Talán a globális felmelegedés teszi?

6. válasz:

d. (Nem) terjeszti a kommunizmus vírusát – Helyesen: nem ez terjeszti… sem ezt, sem más ideológiát. Lám, a kórokozókhoz való hasonlítás sem korunk közbeszédének újdonsága: mióta létezik mikrobiológia, azóta szolgál példatárként is.

7. válasz:

c. Alumínium – ez került gyanúba, de nem ludas.

Bővebben lásd: Andersson NW, Svalgaard IB, Hoffmann SS, et al. Aluminum-adsorbed vaccines and chronic diseases in childhood: A nationwide cohort study. *Ann Intern Med* 2025; 178(10): 1369-1377. doi: 10.7326/ANNALS-25-00997. ■